

Filipino

Ikalawang Markahan

**Modyul 1 -Una at Ikalawang
Linggo**

TANKA AT HAIKU

(PONEMANG SUPRASEGMENTAL)

Panimula

Ang araling ito ay tungkol sa tanka at haiku na mula sa Japan. Bahagi rin ng pag-aaral ang paghubog sa iyong kasanayan sa wastong paggamit ng mga ponemang suprasegmental tulad ng diin, tono o intonasyon at antala upang mabigkas mo nang wasto ang ilang halimbawa ng tanka at haiku.

MGA PINAKAMAHALAGANG KASANAYANG PAMPAGKATUTO:

F9PN-IIa-b-45 - Nasusuri ang tono ng pagbigkas ng napakinggang Tanka at Haiku ;

F9PB-IIa-b-45 - Nasusuri ang pagkakaiba at pagkakatulad ng estilo ng pagbuo ng Tanka at Haiku;

F9PT-IIa-b-45 - Nabibigyang kahulugan ang matatalinghagang salitang ginamit sa Tanka at Haiku;

F9PU-IIa-b-47 -Naisusulat ang payak na Tanka at Haiku sa tamang anyo at sukat;

F9WG-IIa-b-47 -Nagagamit ang suprasegmental na antala/hinto, diin at tono sa pagbigkas ng tanka at haiku .

Subukin

Panuto: Basahin at unawain ang bawat katanungan at piliin ang titik ng tamang sagot batay sa hinihingi nito. Isulat ang sagot sa buong papel. Huwag kalimutang isulat ang pangalan, taon at pangkat at bilang ng modyul.

1. Ang Tanka at Haiku ay ilang anyo ng tula na pinahahalagahan ng panitikang;
A. China   B. Japan   C. Taiwan   D. Korea
2. Ang tanka ay ginawa noong ikawalong siglo at ang haiku ay sumunod sa;
A. ika-9 na siglo   B. ika-12 siglo   C. ika-14 na siglo   D. ika-15 siglo
3. Ang pinakaunang tanka ay kasama sa kalipunan ng mga tula na tinatawag na;
A. Kana   B. Kireji   C. Manyoshu   D. Shizu
4. Ang tawag sa ponemikong karakter na ito na ang ibig sabihin ay “hiram na mga pangalan”;
A. Kana   B. Kireji   C. Manyoshu   D. Shizu
5. Ang haiku ay may labimpitong pantig na nahahati sa _____ taludtod.
A. 7   B. 6   C. 3   D. 4

6. Ang Tanka ay isang maikling awitin na may limang taludtod at binubuo ng_____ pantig.
- A. 50   B. 31   C. 25   D. 40
7. Magkaiba ang paksa ng tanka at haiku, MALIBAN SA ISA;
- A. pagbabago   B. pag-ibig   C. pag-iisa   D. kalikasan
8. Pinakamaliit na yunit ng salita na may kahulugan.
- A. morpema   B. salitang-ugat   C. ponema   D. pantig
9. Ito ay ang lakas, bigat o bahagyang pagtaas ng tinig sa pagbigkas ng isang pantig sa salita.
- A. tono   B. diin   C. antala   D. hinto
10. Ang pagtaas at pagbaba ng tinig na maaring makapagpasigla, makapagpahayag ng iba't ibang damdamin.
- A. tono   B. diin   C. antala   D. hinto
11. Ito ay ang bahagyang pagtigil sa pagsasalita upang higit na maging malinaw ang mensaheng ibig ipahatid sa kausap.
- A. diin   B. tono   C. antala   D. intonasyon
12. Piliin ang pangungusap na nagpapahiwatig na siya'y napagbintangan ng isang bagay na hindi nya ginawa.
- A. Hindi/ ako si Joshua.   C. Hindi ako, si Joshua.
- B. Hindi ako si Joshua.   D. Hindi ako si/ Joshua.
13. Batay sa simbolong makikita sa salitang magaling, ito'y may tonong;
- A. pag-aalinlangan   B. pagpupuri   C. paghamon   D. pagtatanong
- Ibigay ang tamang bigkas ng salitang sinalungguhan sa pangungusap.**
14. Ang buhay ng tao ay mahalaga, kaya dapat natin itong ingatan.
- A. BU:hay   B. bu:HAY   C. BUH:ay   D. buh:AY
15. Buhay pa nang makita ng mga tao ang biktima.
- A. BU:hay   B. bu:HAY   C. BUH:ay   D. buh:AY

Aralin**1****HAIKU AT TANKA
(Japan)**

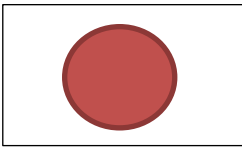
(Una at Ikalawang Araw)

Alamin

1. Nakikilala ang tono ng pagbigkas ng napakinggang Tanka at Haiku;
2. Nauunawaan ang kaligirang pangkasaysayan ng Tanka at Haiku.

Balikan/Pagganyak

Panuto: Kilalanin ang watawat na nasa loob ng kahon at sagutin ang mga katanungan. Isulat sa papel ang iyong sagot.

	<i>Anong bansa ito?</i>	<i>Ano-ano ang pagkakakilanlan o tatak ng bansang ito?</i>
		<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3.

Tuklasin

Subukin mong bigkasin at tuklasin kung anong uring tula ito mula sa Hapon, Tanka ba o Haiku. Isulat sa ibaba ang iyong sagot.

<p>Ni Natsume Soseki</p> <p>Isinalin sa Filipino ni Vilma C. Ambat</p> <p>Sa kagubatan</p> <p>Hangi'y umaalulong</p> <p>Walang matangay</p>	<p>Ni Ki Tsurayuki</p> <p>Isinalin sa Filipino ni M.O.Jocson</p> <p>Hindi ko masasabi</p> <p>Iniisip mo</p> <p>O aking kaibigan</p> <p>Sa dating lugar</p> <p>Bakas pa ang ligaya</p>
Sagot:	Sagot:

Suriin / Talakayin

Ang Kaligirang Pangkasaysayan ng Tanka at Haiku

Isinalin sa Filipino ni M.O. Jocson

Ang **tanka** at **haiku** ay ilang anyo ng tula na pinahahalagahan ng panitikang Hapon. Ginawa ang tanka noong ikawalong siglo at ang haiku noong ika-15 siglo. Sa mga tulang ito layong pagsama-samahin ang mga ideya at imahe sa pamamagitan ng kakaunting salita lamang.

Ang pinakaunang tanka ay kasama sa kalipunan ng mga tula na tinawag na *Manyoshu* o *Collection of Ten Thousand Leaves*. Antolohiya ito na naglalaman ng iba't ibang anyo ng tula na karaniwang ipinahahayag at inaawit ng nakararami.

Sa panahong lumabas ang *Manyoshu*, kumawala sa makapangyarihang impluwensya ng sinaunang panitikang Tsino ang mga manunulat na Hapon. Ang mga unang makatang Hapon ay sumusulat sa wikang Tsino sapagkat eksklusibo lamang ang wikang Hapon sa pagsasalita at wala pang sistema ng pagsulat. Sa pagitan ng ikalima hanggang ikawalong siglo, isang sistema ng pagsulat ng Hapon ang nilinang na mula sa karakter ng pagsulat sa China upang ilarawan ang tunog ng Hapon. Tinawag na Kana ang ponemikong karakter na ito na ang ibig sabihin ay “hiram na mga pangalan”

Noong panahong nakumpleto na ang *Manyoshu*, nagsimulang pahalagahan ng mga makatang Hapon ang wika nila sa pamamagitan ng madamdaming pagpapahayag. Kung historikal ang pagbabatayan, ipinahahayag ng mga Hapon na ang *Manyoshu* ang simula ng panitikan nilang nakasulat na matatawag nilang sariling-sarili nila.

Maikling awitin ang ibig sabihin ng tanka na puno ng damdamin. Bawat tanka ay nagpapahayag ng emosyon o kaisipan. Karaniwang paksa naman ang pagbabago, pag-iisa o pag-ibig. Tatlumpu't isa ang tiyak na bilang ng pantig na may limang talutud ang tradisyunal na tanka. Tatlo sa mga talutod ay may tig-7 bilang ng pantig samantalang tig-5 pantig naman ang dalawang talutod. Nagiging daan ang tanka upang magpahayag ng damdamin sa isa't isa ang nagmamahalan (lalaki at babae). Ginagamit din sa paglalaro ng aristocrats ang tanka, kung saan lilikha ng tatlong talutod at dudugtungan naman ng ibang tao ng dalawang talutod upang mabuo ang isang tanka.

Gaya nga nang naipahayag na sa unang bahagi ng tekstong ito, noong ika-15 siglo, isinilang ang bagong anyo ng pagbuo ng tula ng mga Hapon. Ang bagong anyo ng tula ay tinawag na haiku.

Noong panahon ng pananakop ng mga Hapon sa Pilipinas lumaganap nang lubos ang haiku. Binubuo ng labimpitong pantig na nahahati sa tatlong taluturan.

Ang pinakamahalaga sa haiku ay ang pagbigkas ng talutod na may wastong antala o paghinto. *Kiru* ang tawag dito o sa Ingles ay *cutting*. Ang *Kiru* ay kahawaig

ng sesura sa ating panulaan. Ang Kireji naman ang salitang paghihintuan o *cutting word*. Ito ay kadalasang matatagpuan sa dulo ng isa sa huling tatlong parirala ng bawat berso. Ang kinalalagyan ng salitang pinaghintuan ay maaaring makapagpahiwatig ng saglit na paghinto sa daloy ng kaisipan upang makapagbigay-daan na mapag-isipan ang kaugnayan ng naunang berso sa sinundang berso. Maaari din namang makapagbigay daan ito sa marangal na pagwawakas.

Ang mga salita na ginagamit ay maaring sagisag ng isang kaisipan. Halimbawa ang salitang kawazu ay “palaka” na nagpapahiwatig ng tagsibol. Ang shigure naman ay “unang ulan sa pagsisimula ng taglamig”. Mahalagang mauunawaan ng babasa ng haiku at tanka ang kultura at paniniwala ng mga Hapon upang lubos na mahalaw ang mensaheng nakapaloob sa tula.

ESTILO NG PAGKAKASULAT NG TANKA AT HAIKU

Parehong anyo ng tula ang tanka at haiku ng mga Hapon. maiikling awitin ang tanka na binubuo ng tatlumpu’t isang pantig na may limang taludtud. Karaniwang hati ng pantig sa mga taludtod ay: 7-7-7-5-5, 5-7-5-7-7 o maaaring magkapalit-palit din na ang kabuuan ng pantig ay tatlumpu’t isang pantig pa rin.

Samantala., ang haiku ay mas pinaikli pa sa tanka. May labimpitong bilang ang pantig na may tatlong taludtod. Maaaring ang hati ng pantig sa mga taludtod ay: 5-7-5 o maaaring magkapalit-palit din na ang kabuuan ng pantig ay labimpito pa rin.

Isaisip

Karaniwang paksa ng **Tanka** ay pagbabago, pag-ibig at pag-iisa. Ang karaniwang paksa naman ng **Haiku** ay tungkol sa kalikasan at pag-ibig. Ang pagkakatulad ng dalawa ay parehong nagpapahayag ng masidhing damdamin .

Isagawa

Gawain 1. Antas ng iyong pag-unawa.

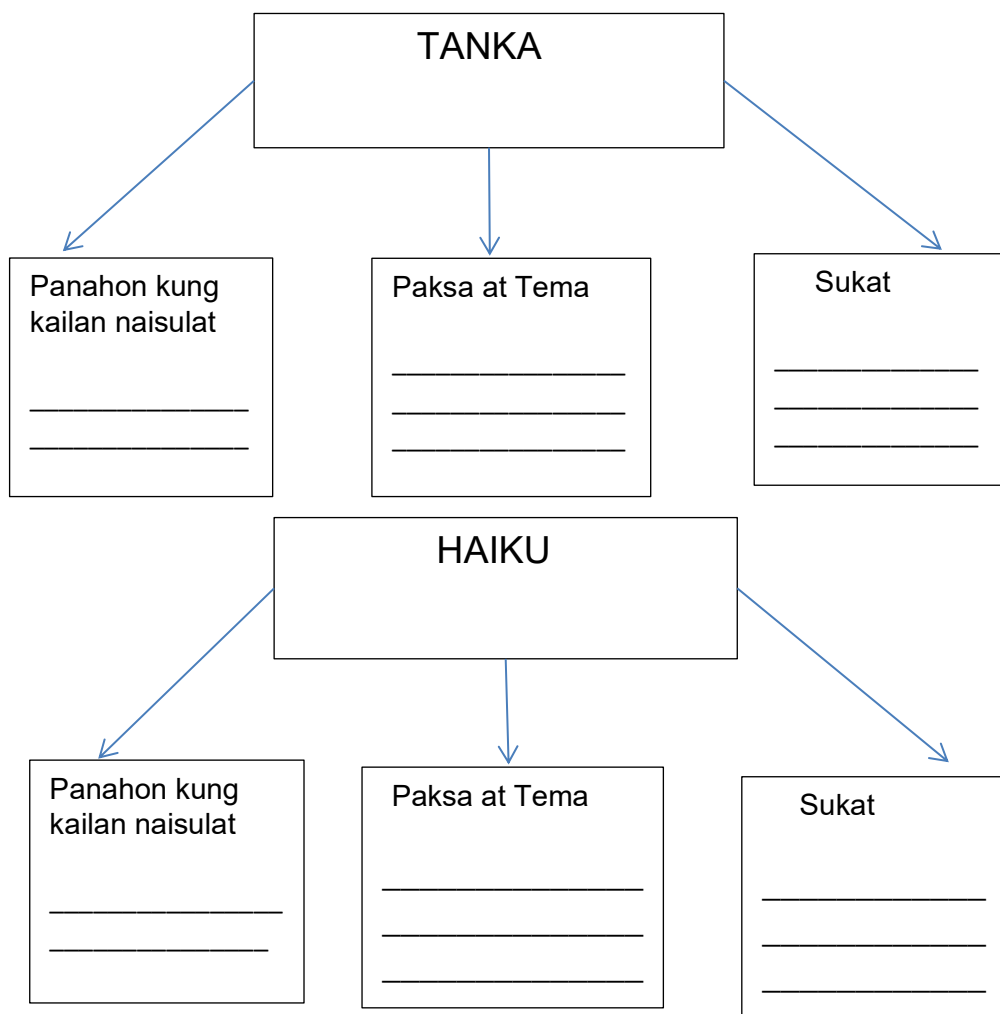
Panuto: Sagutin ang mga tanong. (Isulat sa papel ang sagot)

1. Ano ang karaniwang paksa ng Tanka at Haiku? Ano ang nais ipahiwatig nito?
2. May pagkakaiba ba ang pagbigkas ng Tanka at Haiku? Sa paanong paraan?
3. Paano nakatutulong ang Tanka at Haiku sa pagpapakilala ng kultura ng bansang pinagmulan nito?

4. Kung ikaw ang susulat ng ganitong uri ng tula, ano ang paksang nais mong talakayin? Ipaliwanag.

Gawain 2. Kahon ng Kaalaman.

Panuto: Itala sa loob ng kahon ang mahalagang impormasyon na nakalap mula sa binasang kaligirang pangkasaysayan ng Tanka at Haiku. Hanguin ang pormat sa papel.

(Ikatlo at Ikaapat na Araw)

Alamin

1. Nasusuri ang pagkakaiba at pagkakatulad ng estilo ng pagbuo ng Tanka at Haiku;
2. Nabibigyang kahulugan ang matatalinghagang salitang ginamit sa Tanka at Haiku.

Balikan

Panuto: Punan ng mga titik ang patlang upang mabuo ang salitang mula sa Japan.

1. _ a _ _ u

3. M _ _ y _ _ h _

5. K _ _ _ a

2. T _ _ _ k _

4. _ a _ _ z _

Tuklasin

Narito ang mga halimbawang Tanka at Haiku na mula sa Wikang Nihongo ay isinalin naman sa Ingles at Filipino. Basahin at suriin.

Tanka ni Ki no Tomonori		
Isinalin sa Filipino ni Vilma C. Ambat		
Hapon	Ingles	Filipino
Hi-sa-ka-ta no	This perfectly still	Payapa at tahimik
Hi-ka-ri no-do-ke-ki	Spring day bathed in soft light	Ang araw ng tagsibol
Ha-ru no hi ri	From the spread-out sky	Maaliwalas
Shi-zu ko-ko-ro na-ku	Why do the cherry blossoms	Bakit ang Cherry Blossoms
Ha-na no chi-ru-ramu	So restlessly scatter down?	Naging mabuway?

Haiku ni Basho		
Isinalin sa Filipino ni Vilma C. Ambat		
Hapon	Ingles	Filipino
Ha-tsu shi-gu-re Sa-ru mo ko-mi-no wo Ho-shi-ge na-ri	An old silent pond... A frog jumps into the pond, splash! Silence again	Matandang sapa Ang palaka'y tumalon Lumalagaslas

Pagyamanin

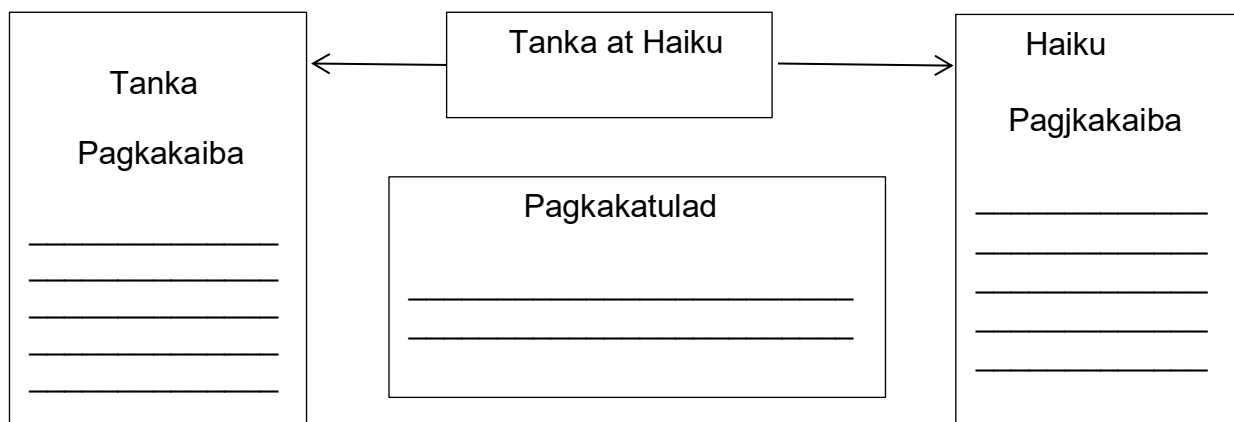
Gawain 1 . Panuto: Basahin ang bawat Tanka at Haiku. Suriin ayon sa paksa at mensaheng nais ipabatid nito. Kopyahin sa *short bond paper* ang kahon na nasa ibaba at isulat ang sagot sa loob nito.

Tanka	Haiku
<p>Katapusan ng Aking Paglalakbay Ni Oshikochi Mitsune Isinalin sa Filipino ni M.O Jocson Napakalayo pa nga Wakas ng paglalakbay Sa ilalim ng puno Tag-init noon Gulo ang isip.</p>	<p>Tutubi Ni Gonzalo K. Flores Hila mo'y tabak Ang bulaklak nanginig Sa paglapit mo.</p>
<p>Naghihintay Ako Ni. Prinsesa Nukada Isinalin sa Filipino ni M.O Jocson Naghihintay ako, oo Nanabik ako sa'yo. Pikit-mata nga ako Gulo sa dampi</p>	<p>Anyaya Ni Gonzalo K. Flores Ulilang damo Sa tahimik na ilog Halika ,sinta</p>

Nitong taglagas.		
Pamagat	Paksa	Mensahe
TANKA		
Naghihintay Ako		
Katapusan ng Aking Paglalakbay		
HAIKU		
Tutubi		
Anyaya		

Gawain 2 . Paghambingin Mo.

Panuto: Mula sa binasang Tanka at Haiku, isa-isahin ang pagkakaiba at pagkakatulad ng mga ito batay sa kayarian. Kopyahin sa iyong sagutang papel ang *graphic organizer*. Isumite kasama sa Subukin at Tayahin.

Gawain 3 Paglinang ng Talasalitaan:

Panuto: Batay sa kultura ng mga Hapon, isulat sa loob ng kahon ang mga salitang kaugnay na kahulugan o ipinahiwatig ng mga salitang nasa bilohaba. Gayahin ang pormat sa *short bond paper*.

Palaka	Cherry Blossoms	Taglagas
Kahulugan:	Kahulugan:	Kahulugan:
Kaugnay/Konotasyong kahulugan:	Kaugnay/Konotasyong kahulugan:	Kaugnay/Konotasyong kahulugan:

Isaisip

Alam mo ba na...

Kung may Tanka at Haiku ang Japan, tayo naman sa Pilipinas ay may Tanaga. Ito ay isang uri ng sinaunang tula ng mga Pilipino na may layong linangin ang lalim ng pagpapahayag ng kaisipan at masining na paggamit ng antas ng wika. Binubuo ito ng tigpipitong pantig sa bawat taludtod ng bawat saknong.

Isagawa

Panuto: Basahin at unawain ang halimbawa ng Haiku, Tanka at Tanaga. Sagutin ang kasunod na mga tanong sa ibaba.

Haiku	Tanka	Tanaga
ni Natsume Soseki Isinalin sa Filipino ni Vilma C. Ambat Sa kagubatan Hangi'y umaalulong Walang matangay	Hindi Ko Masabi ni Ki Tsurayuki Isinalin sa Filipino ni M.O Jocson Hindi ko masasabi Iniisip mo O aking kaibigan Sa dating lugar Bakas pa ang ligaya	Tag-init N: Ildefonso Santos Alipatong lumapag Sa Lupa, nagkabitak Sa kahoy, nalugayak Sa puso, naglagablab
Ni Bashō Isinalin sa Filipino ni Vilma C. Ambat Ambong kaylamig Maging matsing ay nais ng kapang damo	Katapusan ng Aking Paglalakbay ni Oshikochi Mitsune Isinalin ni M.O. Jocson Napakalayo pa nga Wakas ng paglalakay Sa ilalim ng puno Tag-init noon Gulo ang isip.	Kabibe Ni: Ildefonso Santos Kabibe ano ka ba May perlas maganda ka Kung idiit sa tainga Nabubuntong hininga

1. Ibigay ang konotasyon at denotasyon na kahulugan ng mga salita ayon sa gamit nito sa mga tulang nasa ibabaw.

	Denotasyon	Konotasyon
A. umaalulong		
B. damo		
C. alipato		
D. kabibe		
E. ligaya		
F. paglalakbay		

2. Paghambingin ang ilang halimbawa ng Tanka, Haiku at Tanaga batay sa sukat, tugma at pagbigkas.

3. May pagkakatulad ba ang pagsulat ng mga Pilipino ng Tanaga sa pagsulat ng Tanka at Haiku ng mga Hapon? Patunayan

4. Masasalamang ba sa halimbawang Haiku, Tanka at Tanaga na naibigay ang kultura ng bansang pinagmulan nito? Ipaliwanag.

5. Batay sa mga nabasang halimbawa ng tula, anong mga isyung panlipunan ang maaring maiugnay sa mga ito?

(Ikalima at Ikaanim na Araw)

Alamin

1. Nagagamit ang suprasegmental na antala/hinto, diin at tono sa pagbigkas ng tanka at haiku;
2. Naisusulat ang payak na tanka at haiku sa tamang anyo at sukat;
3. Nabibigkas ang sariling Tanka at Haiku na may wastong hinto, diin at tono.

Balikan

Panuto: Ibigay ang istraktura ng mga sumusunod na tula ayon sa ,hati ng pantig at bilang pantig at taludtod .

	Hati ng pantig	Bilang ng pantig	Bilang ng taludtod
Haiku			
Tanka			
Tanaga			

Tuklasin

Ang Ponemang Suprasegmental ay mahalaga . Ito ay nakatutulong kung paano mo bibigkasin nang may wastong diin, tono o intonasyon at antala ang mga salita. Maipahayag mo rin ang damdamin o kahulugang nais mong ipabatid sa iyong pakikipag-usap.

Suriin / Talakayin

Ponemang Suprasegmental

Ito ay makahulugang tunog. Sa paggamit ng suprasegmental, malinaw na naipapahayag ang damdamin, saloobin at kaisipang nais ipahayag ng nagsasalita. Sa pakikipagtalastasan, matutukoy natin ang kahulugan, layunin o intensyon ng pahayag o ng nagsasalita sa pamamagitan ng diin, tono o intonasyon at antala o hinto sa pagbigkas at pagsasalita.

1. **Diin** - Ang lakas, bigat o bahagyang pagtaas ng tinig sa pagbigkas ng isang pantig sa salita. Ang diin ay isang ponema sapagkat sa mga salitang may iisang tunog o baybay, ang pagbabago ng diin ay nakapagpapabago ng kahulugan nito.

Maaaring gamitin sa pagkilala ng pantig na may diin ang malaking titik.

Mga Halimbawa:

BU:hay = kapalaran ng tao   bu:HAY = humihinga pa

LA:mang = natatangi   la:MANG = nakahihigit; nangunguna

2. **Tono/Intonasyon** - Ang pagtaas at pagbaba ng tinig na maaaring makapagpasigla, makapagpahayag ng iba't ibang damdamin, makapagbigay-kahulugan, at makapagpahina ng usapan upang higit na maging mabisa ang ating pakikipag-usap sa kapwa.

Nagpapalinaw ito ng mensahe o intensyong nais ipabatid sa kausap tulad ng pag-awit. Sa pagsasalita ay may mababa, katamtaman, at mataas na tono.

Maaaring gamitin ang bilang 1 sa mababa, bilang 2 sa katamtaman, at bilang 3 sa mataas.

Mga Halimbawa:

A. Kahapon = 213, pag-aalinlangan   kahapon = 231, pagpapatibay, pagpapahayag

B. Talaga = 213, pag-aalinlangan   talaga = 231, pagpapatibay, pagpapahayag

3. **Antala/Hinto** - Bahagyang pagtigil sa pagsasalita upang higit na maging malinaw ang mensaheng ibig ipahatid sa kausap.

Maaaring gumamit ng simbolog kuwit (,) dalawang guhit na pahilis (//) o gitling (-)

Mga Halimbawa:

A. Hindi/ ako si Joshua.

(Pagbigkas ito na ang hinto ay pagkatapos ng HINDI. Nagbibigay ito ng kahulugan na ang nagsasalita ay nagsasabing siya si Joshua na maaaring siya'y napagkamalan lamang na ibang tao)

B. Hindi ako, si Joshua.

(Pagbigkas ito na ang hinto ay nasa AKO. Pagpapahiwatig ito na ang kausap ay maaaring napagbintangan ng isang bagay na hindi ginawa. Kaya sinasabi niyang hindi siya ang gumawa kundi si Joshua.

C. Hindi ako si Joshua.

(Pagbigkas ito na nasa hulihan ang hinto. Nagpapahayag ito na ang nagsasalita ay nagsasabing hindi siya si Joshua.

Isagawa

Ngayong nalalaman mo na ang kahalagahan ng mga ponemang suprasegmental, sagutin ang mga pagsasanay upang lalong maging bihasa sa paggamit ng mga ito.

Pagsasanay 1. Diin

Panuto: Bigkasin at ibigay ang pagbabago ng kahulugan batay sa diin nito. Isulat sa sagutang papel ang sagot.

1. /BA:ba/ - _____ /ba:BA/ - _____
2. /Ba:ta/ - _____ /ba:TA/ - _____
3. /BA:ga/ - _____ /ba:GA/ - _____
4. /LA:bi/ - _____ /la:BI/ - _____
5. /Ba:sa/ - _____ /ba:SA/ - _____

Pagsasanay 2. Tono

Panuto: Tukuyin ang wastong tono ng bawat pahayag batay sa layunin nito. Gamitin ang bilang 1 sa mababa, bilang 2 sa katamtaman at bilang 3 sa mataas. Isulat sa sagutang papel ang sagot.

1. Kanina = _____, pag-aalinlangan

Kanina = _____, pagpapatibay, pagpapahayag

2. Mayaman = _____, pagtatanong

Mayaman = _____, pagpapahayag

3. Magaling = _____, pagpupuri

Magaling = _____, pag-aalinlangan

4. Kumusta = _____, pagtatanong na masaya

Kumusta = _____, pag-aalala

5. Ayaw mo = _____, paghamon

Ayaw mo = _____, pagtatanong

Pagsasanay 3. Hinto/ Antala

Panuto: Gamit ang simbolong pahilis (/), lagyan ng hinto ang pangungusap at ibigay ang pagbabago ng kahulugan ng pangungusap.

1. Hindi si Arvyl ang sumulat sa akin.

_____.

2. Wrenyl Matthew ang tatay ko.

_____.

3. Hindi siya ang kaibigan ko.

_____.

(Ikapitong Araw)

Karagdagang Gawain

Panuto: Bumuo ng sariling Tanka, Haiku at Tanaga gamit ang ponemang suprasegmental. Sundin ang mga pamantayang ibinigay

Mga Pamantayan:

1. Gumamit ng isang *short bond paper*.
2. Sa Tanka sundin ang hati ng pantig na 7-7-7-5-5 at ang paksa ay **pag-iisa**
3. Sa Haiku sundin ang hati ng pantig na 5-7-5 at ang paksa ay **kalikasan**.

4. Sa tanaga sundin ang hati ng pantig na 7-7-7-7 at ang paksa ay **pag-ibig** .
5. Gawing masining at malikhain ang tula.
6. Bawat tula ay may kabuuang sampung puntos.

(Ikawalong Araw)

Tayahin

Panuto: Basahin at unawain ang bawat katanungan at piliin ang titik ng tamang sagot batay sa hinihingi nito. Isulat sa isang buong papel ang sagot. (Huwag kalimutang isulat ang pangalan, taon at pangkat at bilang ng modyul.)

1. Ang Tanka at Haiku ay mga tulang nagmula sa bansang _____;
 A. Taiwan   B. Japan   C. Korea   D. China
2. Ang Manyoshu ay isang antolohiyang naglalaman ng iba't ibang anyo ng _____;
 A. Alamat   B. Pabula   C. Tula   D. Maikling Kwento
3. Ang salitang” *kawazu*” ay nangangahulugang palaka na nagpapahiwatig ng;
 A. Tagsibol   B. Taglagas   C. Taglamig   D. Tag-araw
4. Lumaganap ang Haiku sa Pilipinas sa panahon ng pananakop ng _____;
 A. Amerikano   B. Hapon   C. Kastila   D. Tsina
5. Tatlumpu't isa ang tiyak na bilang ng pantig na may limang taludtod ang isang tradisyunal na _____;
 A. Tanka   B. Tula   C. Haiku   D. Tanaga
6. Ang kalikasan ay karaniwang paksa sa _____;
 A. Tanka   B. Tula   C. Haiku   D. Tanaga
7. Sinaunang tula ng mga Pilipino na may layong linangin ang lalim ng pagpapahayag ng kaisipan at masining na paggamit ng antas ng wika.
 A. Tanka   B. Tula   C. Haiku   D. Tanaga
8. Pinakamaliit na yunit ng salita na may kahulugan.
 A. morpema   B. salitang-ugat   C. ponema   D. pantig

9. Piliin ang pangungusap na nagpapahayag na ang nagsasalita ay nagsasabing hindi siya si Joshua.

A. Hindi/ ako si Joshua.

C. Hindi ako, si Joshua.

B. Hindi ako si Joshua.

D. Hindi ako si/ Joshua.

10. Ito ay ang lakas, bigat o bahagyang pagtaas ng tinig sa pagbigkas ng isang pantig sa salita.

A. tono

B. diin

C. antala

D. hinto

11 Ang pagtaas at pagbaba ng tinig na maaring makapagpasigla, makapagpahayag ng iba't ibang damdamin.

A. tono

B. diin

C. antala

D. hinto

12. Ito ay ang bahagyang pagtigil sa pagsasalita upang higit na maging malinaw ang mensaheng ibig ipahatid sa kausap.

A. diin

B. tono

C. antala

D. intonasyon

13. Mula sa diin na makikita sa salitang /bu:KAS/, itoy nangangahulugang;

A. Sa susunod na araw

C. Nakabuklas na gamit

B. Nakabukas ang isang bagay

D. kinabukasan

14. Batay sa bilang na makikita sa salitang ayaw mo, ito'y may tonong;

2 3 1

A. pag-aalinlangan

B. pagpupuri

C. paghamon

D. pagtatanong

15. "Mahiwaga ang buhay ng tao". Ano ang tamang bigkas sa salitang buhay ayon sa gamit nito sa pangungusap?

A. BU:hay

B. bu:HAY

C. BUH.ay

D. buh.AY

Sanggunian

Panitikang Asyano 9 (Kagamitan ng Mag-aaral sa Filipino)